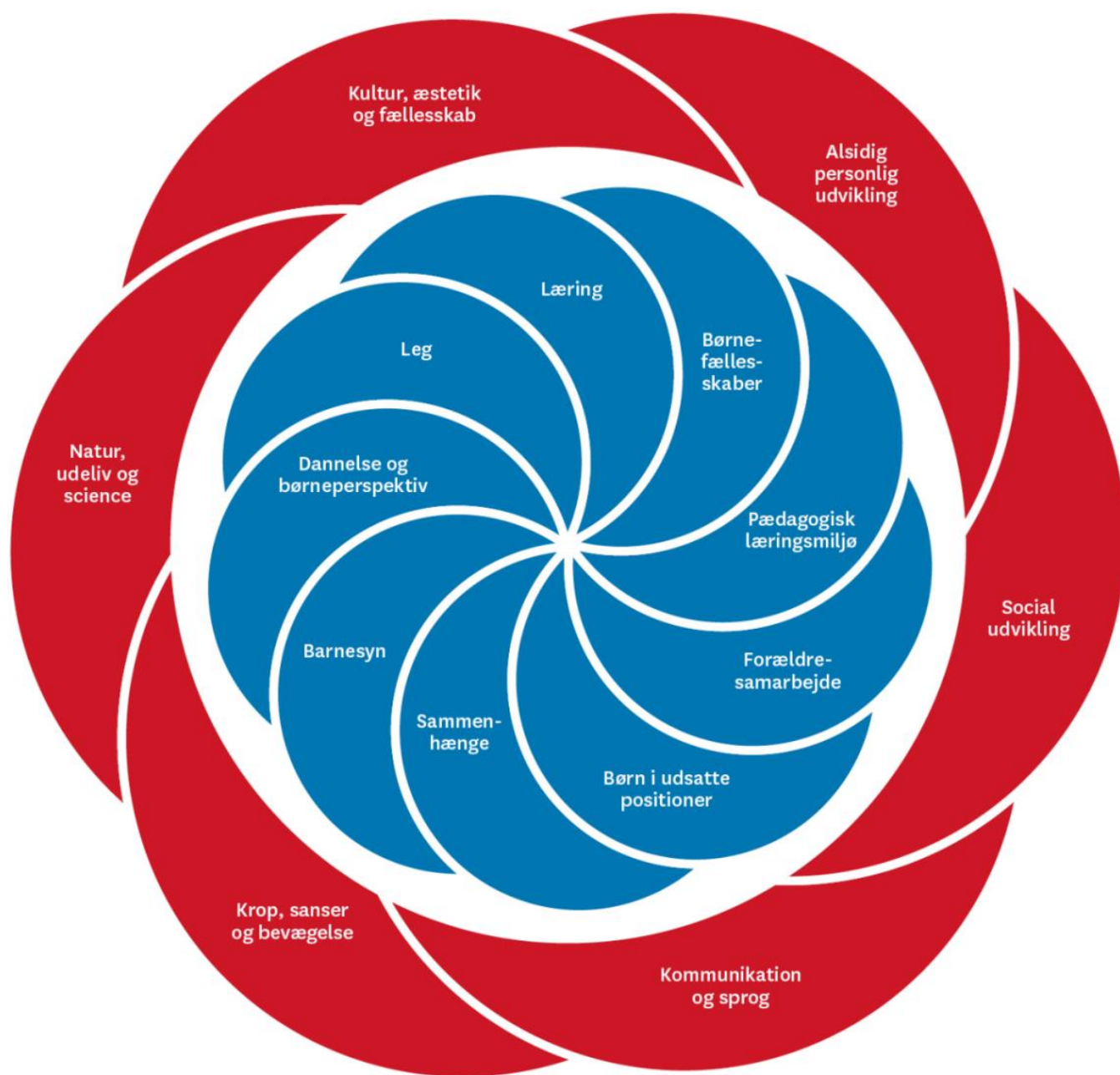

Pædagogisk Læreplan

for daginstitutionen

"Børnehuset *Kildeholm*"

Indhold

Indledning.....	3
Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Praktiske oplysninger.....	5
Det pædagogiske grundlag	7
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	8
Pædagogisk læringsmiljø.....	9
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)	12
De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål.....	14
Alsidig personlig udvikling	15
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog.....	21
Krop, sanser og bevægelse.....	24
Natur, udeliv og science	26
Kultur, æstetik og fællesskab.....	29
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	32
Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)	33
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)	33
Værktøjskasse	35

Figur 1 Læreplansblomsten *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*. (Børne- og socialministeriet, 2018)

Egedal Kommunes skabelon for den pædagogiske læreplan er udarbejdet på baggrund af:

- *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, LBK nr. 176 af 25/02/2019*
- *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer, BEK nr 968 af 28/06/2018*
- *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold (Børne- og socialministeriet, 2018)*
- *Skabelon til pædagogisk læreplan (Børne- og socialministeriet og Danmark Evalueringsinstitut, 2019)*

Indledning

Alle dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv, efter dagtilbudslovens § 7.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde, og den er et redskab til at skabe en fælles retning for det pædagogiske arbejde og samtidig sikre, at der arbejdes bevidst med pædagogik hele dagen i alle dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er dynamisk og bruges til udvikling af pædagogisk praksis.

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, læreplanstemaerne og læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Det pædagogiske grundlag består af ni elementer:

- *Barnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber*
- *Pædagogisk læringsmiljø*
- *Forældresamarbejde*
- *Børn i udsatte positioner*
- *Sammenhæng til børnehaveklassen*

Nogle elementer, eksempelvis barnesyn, skal altid være til stede, mens andre elementer, som eksempelvis sammenhæng til børnehaveklassen, kan være mere til stede i nogle sammenhæng end andre.

Der er seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop sanser og bevægelse
5. Natur udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbuddene.

Der er fastsat to læringsmål for hvert læreplanstema. Disse udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samtidig med at der sættes en fælles retning for det pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan indeholder pædagogiske refleksioner og retningsgivende eksempler på, hvordan dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Organiseringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Planlægning af det pædagogiske arbejde tager afsæt i dagtilbudslovens § 8-10. Alle daginstitutioner og dagplejen skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart. Hvis børnene er organiseret i andre aldersgrupper, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af denne organisering. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Udfyldelse af læreplansskabelonen

Denne pædagogiske læreplan er delt i to.

I første del beskrives det *pædagogiske grundlag*. Her beskrives med korte pædagogiske refleksioner, hvordan det enkelte dagtilbudsområde arbejder med det pædagogiske grundlag, og hvordan de enkelte elementer omsættes i området. Denne del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i området.

Den anden del af den pædagogiske læreplan fokuserer på *de seks læreplanstemaer og de 12 læringsmål*, og den tager afsæt i

det pædagogiske grundlag. Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer, og det skal fremgå, hvordan det understøtter læringsmålene. Til dette kan der eksempelvis anvendes praksisfortællinger som pædagogisk redskab. Anden del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i den enkelte daginstitution.

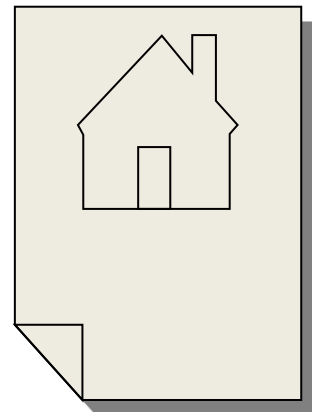
Herudover beskrives til sidst i den pædagogiske læreplan, hvordan der arbejdes med inddragelse af lokalsamfundet og børnemiljøet.

Nationale krav til den pædagogiske læreplan

Det gælder for både det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne samt de 12 læringsmål, at indholdet er nationalt fastsat og beskrevet i *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold* (Børne- og Socialministeriet 2018) og i *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold og i seks læreplanstemaer* (2018).

Du kan finde relevante links i værktøjskassen på side 20.

Praktiske oplysninger

Kort beskrivelse af området og den enkelte daginstitution

- *Området*
- *Hvor ligger institutionen? (adresse)*
- *Hvor mange børn?*
- *Hvor mange medarbejdere?*
- *Frokostordning?*
- *Åbningstider?*
- *Hvilken børnegruppe læreplanen gælder for.*

Område Stenløse er et ud af 4 områder i Egedal kommune. Område Stenløse består af 10 børnehuse og specialtilbuddet Hyldeblomsten, dagplejen og 6 ressourcepædagoger.

Område Stenløse:

- Boelholm
- Degnebakken
- Havrevænget
- Blåmejsen
- Mælkevejen
- Kildeholm
- Stengården
- Vandfaldet
- Eventyrhuset
- Bækkegården
- Dagplejen
- Hyldeblomsten
- Ressourceteamet

Dette er 1. eksemplar af Børnehuset Kildeholms "Styrkede læreplaner". De vil løbende blive ændret i, og tilpasses vores pædagogiske praksis. Vi er et lille integreret børnehus, som ligger godt gemt i et parcelhuskvarter hvor børnene kan gå fra institutions start til skolestart. Børnehuset Kildeholm har omkring 50 børn fordelt på 3 stuer. Stjernestuen er for de yngste vuggestuebørn. Månestuen er for de mellemste cirka 2-3½ år. Solstuen er for de ældste børn fra 3-6 år. Da vi er et lille hus, kan vi løbende ændre vores struktur, så den er tilpasset børn og børnegrupper.

Vi bor tæt på Kildesø, mosen, grønne områder, legepladser, hvor vi oftest gennem vores stisystemer går på opdagelse.

I Kildeholm skal ALLE have det godt og føle sig trygge. Vi arbejder ud fra en anerkendende, nærværende, inkluderende tilgang til børn og forældre. Vi vægter et ærligt forældresamarbejde meget højt. Vi forventer ligeledes, at I som forældre bakker op om de tiltag, som vi kommer med, for fælles at kunne skabe udvikling, trivsel, dannelse og læring for jeres barn.

I Kildeholm har vi særligt fokus på udvikling, trivsel, dannelse og læring for alle børn. Vi arbejder med fast dagsskema, så både børn og voksne, ved hvad der skal ske. Vores dage bliver organiseret således, at der er tid til leg, omsorg, fordybelse samt pædagogiske voksenstyrede aktiviteter. Alt dette gør vi for, at sikre det enkelte barns trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Vi er en blandet personalegruppe, med en ny leder (1/7-2020). På hver stue er der ansat to pædagoger og én pædagogmedhjælper. Vi har to køkkenmedarbejdere, som står for at tilberede vores frokostordning. Vi er så heldige, at den ene af dem også har skemalagte timer på stjerne og solstuen. Vi arbejder ud fra ICDP som er en relations og ressource orienteret pædagogik. Det pædagogiske personale er løbende på kurser i ICDP og får årligt opdateret deres førstehjælp.

Vores åbningstider er:

Mandag-torsdag: 6.30-17

Fredag: 6.30-16

Telefonnumre:

Kontor: 72596675

Stjernestuen: 72596673

Månestuen: 72596673

Solstuen: 72596672

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag består af ni forskellige elementer, som danner grundlaget for, hvordan der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle vores dagtilbud.

Først beskrives elementerne børnesyn, dannelse og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber, dernæst beskrives det pædagogiske læringsmiljø og til sidst beskrives arbejdet med forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhængen til børnehaveklassen.

Det pædagogiske grundlag beskrives områdevis.

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barnesyn

Vi arbejder på at skabe en tryk og udviklende hverdag for børnene, hvor vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone samt lærer det at være en naturlig del af fællesskabet. I vores pædagogiske praksis tilstræber vi at have:

- **En anerkendende tilgang** til barnet. Vi er nærværende og møder barnet, hvor det er.
- **Et resourcesyn**, hvor vi har fokus på barnets styrkesider og bruger dem i udviklingen af barnets svagere sider samt at være **inkluderende**, hvor vi forebygger, at barnet kommer i en udsat position
- **Et læringssyn**, hvor vi arbejder med den styrkede læreplan, hvor fokus er på trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I område Stenløse arbejder vi ud fra følgende kerneopgave:

Vi skal gennem samskabende relationer skabe de bedst mulige rammer for et godt og udviklende børneliv.

Dannelse og Børneperspektivet

Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for børnenes måder at begribe og handle på i en digitaliseret og global verden. Vi skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som det pædagogiske personale er ansvarligt for at skabe.

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Igennem voksenstruktur arbejdes der med at skabe lege og læringsmiljøer udsprunget af barnets perspektiv.

Læringen ses forankret, når barnet kan anvende de strategier, redskaber og det pædagogiske personales intenderede læring i de børneinitierede lege. Det er i disse lege, at børnene bearbejder ny læring. Fx når et barn inviterer nye børn med i en allerede igangværende leg, hvor de tillærte redskaber anvendes.

Det er det pædagogiske personales opgave at tilgodese allerede eksisterende fællesskaber og sætte rammer for andre fællesskaber igennem leg og læring.

Pædagogisk læringsmiljø

Med udgangspunkt i følgende situationer tages afsæt i alle de pædagogiske grundlags øvrige elementer:

- leg
- planlagte vokseninitierede aktiviteter
- spontane aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- daglige rutiner

Fælles for alle læringsmiljøer er der fokus på det pædagogiske personales rolle gennem hele dagen. Der skal sættes tydelige og genkendelige rammer for de daglige rutiner, hvilket afspejles i organisering af voksenorden, der tilgodeser det enkelte barns samt børnegruppens behov for guidning og støtte.

Vi anvender ICDP (International Child Development programme) som redskab til at være tydelige og ansvarstagede i vores relation med børnene. Det er altid det pædagogiske personales ansvar, at relationen er betydningsfuld for det enkelte barn, så barnet dermed har de bedst mulige forudsætninger for at modtage læring samt være en del af fællesskabet. Vi anvender ICDP, når vi understøtter relationen imellem børnene samt barn-voksen relationen.

Det pædagogiske personale skal indrette og vedligeholde fysiske læringsmiljøer, der fremmer og motiverer børneinitierede lege og aktiviteter samt være opmærksom på egen rolle i at sikre børns deltagelsesmuligheder.

Det er en forudsætning, at:

- Der er en professionel afstemning af dagens gøremål
- Faglige og didaktiske overvejelser igennem hele dagen
- ICDP anvendes som metode til at justere sig ift. barnets initiativ
- Der er en tydelig voksenorden, der skaber mulighed for nærvær, som understøtter barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse
- Der er en faglig dialog om, hvordan de 6 læreplanstemaer bringes i spil i de forskellige læringsmiljøer igennem hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

Igennem samskabende relationer styrkes det tværprofessionelle samarbejde med forældre omkring børnene. Relationen bygger på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om det enkelte barns og børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse. Som pædagogisk personale justerer vi os i forhold til den enkelte familie, så vi herved sikrer, at det enkelte barn får de bedst mulige rammer for udvikling.

Samarbejdet med forældrene om det enkelte barn:

Samarbejdet med forældrene starter, når forældrene kontakter institutionen allerede før barnets start. Det pædagogiske personale har ansvar for, at forældrene føler sig velkomne og trygge. Dette sker ved at sikre en god kommunikation fra start. Der kan evt. tilbydes en overleverings- og/eller opstartssamtale for herigennem at sikre den bedst mulige start i dagtilbuddet.

Igennem den daglige kontakt med forældrene opbygger vi den nødvendige tillid. To gange årligt udarbejdes trivselsvurderinger på barnet, hvor forældre bliver inddraget, hvis vurderingen giver anledning hertil.

Der udarbejdes sprogvurderinger i 3-års alderen samt inden skolestart. Forældre inddrages i både gennemførelse samt resultat. Eksterne samarbejdspartnere kontaktes i samarbejde med forældre, såfremt sprogvurderingen giver anledning til det.

Det pædagogiske personale bruger Family/AULA til at lægge inspiration og materiale op om vores pædagogiske praksis og eventuelle temaer. Herved inddrages forældrene, så de får mulighed for at bidrage til understøttelse af barnets trivsel og læring.

Samarbejdet med forældrene om børnegruppen:

Et positivt forældresamarbejde har en afgørende betydning for trivslen i børnegruppen. Det skaber vi rammerne om ved løbende at inddrage dem i børnegruppens trivsel og udvikling på forældremøder, i forældreråd samt i sociale arrangementer.

Det er vigtigt at tænke forældreinddragelse ind i vores pædagogiske læringsmiljø. Vi skal være nysgerrige på deres viden, perspektiver og evt. erhverv eller fritidsinteresser, som kan bidrage til et varieret læringsmiljø. Fx brandmand, operasanger, sygeplejerske, lastbilchauffør eller lystfisker.

Børn i udsatte positioner

Alle børns muligheder for deltagelse i fællesskabet sikres ved at det pædagogiske personale omkring børnene er bevidste om og justerer sig i forhold til hvilke børn, der er til stede samt hvilke forudsætninger, det enkelte barn har for deltagelse.

Igennem kontinuerlig refleksion og evaluering i forhold til den aktuelle børnegruppe, justeres den pædagogiske praksis for herigennem at sikre at denne er tilpasset børnegruppen.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på dynamikken i gruppen og det enkelte barns ressourcer. Vi anvender ICDP, der er en relations- og ressourcerorienteret pædagogik, som giver os et fælles pædagogisk sprog. I ICDP er det altid det pædagogiske personale, der har ansvaret for den gode relation.

Vi samarbejder løbende med psykolog og logopæd, som kan give os sparring på pædagogiske udfordringer.

Det pædagogiske personale møder forberedt, og har planlagt dagen, så den tager højde for og involverer børn i udsatte positioner. Herved fremmes udviklingsmulighederne for barnet og børnegruppen.

Det enkelte dagtilbud arbejder med rutinepædagogik, der skaber en tydelig og genkendelig struktur til gavn for både det enkelte barn og børnegruppen.

I Egedal kommune arbejder vi med tidlig forebyggende indsats. Det pædagogiske personale indgår i et tværprofessionelt samarbejde med bl.a. psykolog, logopæd, sagsbehandler og sundhedsplejersken. Inddragende netværksmøder anvendes til at understøtte samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk.

I område Stenløse har vi 5 ressourcepædagoger, som i samarbejde med forældre og dagtilbud i en periode kan understøtte børn med særlige behov. Ressourceforløb visiteres tre gange årligt.

Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)

I område Stenløse arbejder vi året forinden skolestart med storebørns gruppen, så den gode sammenhæng og overgang sikres mellem dagtilbud og skole.

Det pædagogiske personale arbejder hen imod at gøre barnet skoleparat. Vi arbejder målrettet med at forberede barnet på at kunne indgå i et børnefællesskab ved at have særlig fokus på den sociale, den alsidige personlige samt den sproglige udvikling, da det giver robuste børn, der har de bedste forudsætninger for at kunne indgå i læringsmiljøet i skoleregion.

I planlægningen af projekter og aktiviteter anvender vi indsamlet data fra fx sprogvurderinger og trivselsskemaer.

Det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den styrkede læreplan understøtter arbejdet med storebørns gruppen.

I efteråret deltager repræsentanter fra det pædagogiske personale i fælles informationsmøde i Distriktsskole Stenløse for at understøtte den gode overgang mellem dagtilbud og SFO/skole.

I løbet af efteråret udarbejder det pædagogiske personale overleveringsskemaer på det enkelte barn for at sikre videndeling. Efterfølgende bliver alle forældre tilbudt en samtale i dagtilbuddet med henblik på at understøtte barnets videre udvikling frem mod skolestart. Hvis det skønnes nødvendigt tilbydes også en overleveringssamtale med deltagelse af repræsentanter fra SFO og skole.

Vi har flere faste traditioner og aktiviteter i løbet af børnenes sidste år i dagtilbuddet:

- børnenes dag, hvor storebørnsgrupperne fra alle institutioner mødes
- besøg på SFO'ernes legepladser
- besøg i SFO, når børnene er skoleplaceret

I Område Stenløse har vi indgået et samarbejde med Distriktsskole Stenløse, hvor vi når det er muligt udlåner personale til MiniSFO for at sikre den gode overgang mellem børnehaven og SFO/skole.

Vores erfaring er, at børnene profiterer af at have en kendt voksen med i den første tid. Når personalet vender tilbage til dagtilbuddet er det ofte med ny viden, som kvalificerer vores videre arbejde med børnenes udvikling, læring og dannelse.

Vi arbejder kontinuerligt med yderligere udvikling af samarbejdet mellem Distriktsskole Stenløse og områdets dagtilbud ved zinemøder i ledergruppen på tværs af dagtilbud og skole. Pædagogerne inviteres ad hoc ind i udviklingsarbejdet.

De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Der er fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Målene udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Denne del udarbejdes af den enkelte daginstitution.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for alsidig personlig udvikling.

I Kildeholm har vi gennem 2020 arbejdet med at optimere vores læringsmiljøer inde og ude. Vi har fokus på mange små læringsmiljøer, og arbejder struktureret med små børnegrupper. Gennem arbejdet med vores læringsmiljøer og arbejdet i små grupper, får børnene en følelse af at være en del af et fællesskab i vores børnehus.

Når vi arbejder med vores læringsmiljøer og små børnegrupper, oplever vi, at børnene bliver engageret, får gåpåmod, kan indgå i sociale relationer og at selvværdet og det gode humør øges. Vi arbejder med livsduelighed og klæder børnene bedst muligt på, til de udfordringer, de vil møde igennem livet.

I alsidig personlig udvikling, lægger vi stor vægt på følgende i aflevering og afhentningssituationen:

- Vi siger godmorgen/farvel til hinanden (både børn og voksne)
- At vi har øjenkontakt
- Tydeligt kropssprog: "Jeg vil gerne være sammen med dig"
- Det pædagogiske personale sætter ord på at mor og far kommer igen
- Man skal være tryk ved at sende sit barn af sted i Kildeholm. I må altid gerne ringe til os hvis, I har brug for det.

Praksisfortællinger:

Aflevering vuggestue:

En dreng fra vuggestuen bliver afleveret i vuggestuen. Han kommer stolt med far i hånden, og rygsæk på ryggen. Han løber hen til pædagogen fra hans stue. Sammen går de ind og finder hans garderobe. Drengen tager selv rygsækken af ryggen, sammen med pædagogen åbner han den, og de tager madkassen og drikkedunken op. Han smiler til pædagogen, og sammen går de ud til køleskabet, hvor de placerer madkassen og drikkedunken. De smiler til hinanden, og så er det tid til at vaske hænder.

Aflevering Børnehave:

En pædagog tager imod to børnehave piger ved indgangen til legepladsen. Pigerne smiler og er glade for at se hinanden. De aftaler, at de skal lege sammen. Pædagogen går med pigerne hen for at pakke tasker ud, pigerne tager deres madpakker og drikkedunke og går sammen hen til køleskabet. Pigerne får ved fælles hjælp åbnet køleskabet, som binder meget. Pigerne og pædagogen smiler til hinanden, som bekræftelse på: Ja det lykkedes.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer arbejdes der særligt med: Social udvikling, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse

I Kildeholm ser vi hvert barn som et individuelt individ, med plads til forskelligheder, uanset køn, alder samt social og kulturel baggrund.

Social udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

- Beskriv hvordan temaet social udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet social udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for social udvikling.

I Kildeholm ser vi blandt andet børns leg have stor indflydelse på social udvikling. Vi vægter vigtigheden i alle de aspekter som legen indeholder. Legen indeholder blandt andet følgende:

- Empati
- Relationer
- Sproglig udvikling
- Motorisk udvikling
- kropsbevidsthed
- Give plads til hinanden
- Udvikler fantasi

Vi som personale i Kildeholm gør brug af Vygotsky's teori om zonen for nærmeste udvikling¹. Vi benytter os af, at kunne gå foran, ved siden af, og bagved barnet alt efter hvor det er i dets udvikling².

¹ <https://paedagogik.systime.dk/?id=239> (30/9-2020)

² <https://paedagogik.systime.dk/?id=239> (39/9-2020)

Praksisfortællinger:

Vuggestuen:

Et vuggestuebarn har fundet en snegl. Barnet viser sneglen til de andre børn, og straks går børnene i gang med at skabe en leg. Legen indeholder både kropssprog og verbalt sprog. I legen bygger de huse ud af sand til sneglen. Legen inspirerer andre børn i børnegruppen til, at gå i gang med konstruktionslege i sandet.

Børnehaven:

Tre børn i børnehaven leger far, mor og lillesøster i legehuset. Moren siger til faren: "Nu laver jeg varm suppe til dig, så du ikke har ondt i halsen bagefter". Moren siger til lillesøsteren, at hun skal dække bord og pynte op til en flot middag. "Det skal jeg nok mor", siger lillesøsteren og begynder straks og pynte op til et flot middagsbord. Moren smiler til faren og lillesøsteren.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer: kommunikation og sprog, natur, udeliv og science, kultur, æstetik og fællesskab.

Vi i Kildeholm ser børns leg som grundstenen for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse. Vi som personale har et stort ansvar for, at alle børn får mulighed for at indgå i en leg. Vi guider, inspirerer og går foran, ved siden af og bagved alt efter behov. I Kildeholm leger de voksne med børnene, og leger på børnenes præmisser. Vi leger gerne rollelege, etablere lege og vurderer hvornår vi som pædagogisk personale skal trække os fra legen og lade børnene fortsætte.

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kommunikation og sprog.

I vores alrum i Kildeholm har vi indrettet et læsehjørne. Her vil vi blandt andet benytte os af metoden "dialogisk læsning", som handler om at have en dialog med de børn, du læser højt for.

Vi er igennem dagtilbudsloven 11§ underlagt, at vi skal sprogvurdere alle børn når de er omkring 3 år. I, som forældre, bliver orienteret, når det er tid til at jeres barn skal sprogvurderes.

Vi har i vuggestuen og børnehaven flere sprogansvarlige. Pædagogerne står for faglig sparring med logopæd og at sprogvurdere børnene.

I samarbejde med biblioteket har vi fået sprogmateriale, som passer til børnegrupperne, 0-3 år, og 3-6 år. Sprog materialet arbejder vi med i små grupper og er implementeret som en del af vores pædagogiske praksis.

Når vi arbejder med sprog i børnehuset Kildeholm, er vi bevidste om:

- Tidligt tal og bogstavforståelse
- At være tydelige i vores kropssprog

- Vi sætter ord på vores handlinger
- Vi har en anerkendende tilgang, når vi udvikler vores sprog
- Vi er nærværende, lyttende voksne
- Vi øver rim og remser

Samling i vuggestuen:

Det pædagogiske personale og børnene gør klar til formiddagsmad. De vasker hænder, og sætter sig ved bordene. Personalet finder "Sangæsken" frem – (heri er kort med billeder og tekster på forskellige sange). Et barn spørger ind til, om de ikke kan synge "pruttesangen". Personalet fortæller, at det er nogle andre børn til at vælge sang først, men vi kan synge den, når de andre har valgt sang. Børnene vælger på skift et sangkort, som synges i fællesskab. Efter nogle sange spises der formiddagsmad.

Samling i børnehave:

Efter håndvask sidder børnene på deres faste pladser. Vi rækker armene frem – et udvalgt barn tæller til 3 og vi siger i fællesskab "ormeverset" med fagter til:

*"Ormen den lange,
krøb som en slange,
over et gærde,
tog sig en pære,
delte den i to,
Værsgo"
og så må vi spise.*

Begge praksisfortællinger foregår dagligt, i både vuggestue og børnehave, og er en del af vores faste rutiner.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer: krop, sanser og bevægelse, alsidig personlig udvikling, og social udvikling.

Vi er som pædagogisk personale meget bevidste om, vigtigheden i at sætte ord på vores handlinger. Vi korrigerer ikke børnene, men gentager det korrekte ord.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for krop, sanser og bevægelse.

I Kildeholm er vi så privilegerede at have et helt fantastisk udeareal, i mange forskellige niveauer, forskellige underlag og mange forskellige små læringsmiljøer. Til de yngste vuggestuebørn er der en særskilt legeplads, hvor de bliver udfordret motorisk, på forskellige niveauer.

Den resterende del af legepladsen er én stor legeplads, som blandt andet indeholder gynger, klatrestativ, legehuse, sandkasser, en stor bakke med rutsjebane, et stort grønt område, overdækning, og et skur som pt. er indrettet som et læringsmiljø for børnehavebørnene.

Indenfor i Kildeholm er der også rig mulighed for at blive udfordret, her har vi blandt andet et stort alrum med forskellige små læringsmiljøer, blandt andet et krea område, et LEGO hjørne, en bilbane mm. Stuerne indbyder blandt andet til at spille spil, kreative aktiviteter, konstruktionslege samt at udfordre grov motorikken på vores madrasser/legeslum.

Praksisfortællinger:

Selvhjulpenhed i vuggestuen:

De yngste i vuggestuen skal til at sove ude i deres krybber i liggehallen. Et af de yngste børn i vuggestuen har lige lært at gå. Derfor går barnet selv med en voksne, ud for at finde sin egen krybbe. Barnet peger på stigen, den voksne sætter stigen over til krybben, og sætter den fast på krybben. Den voksne snakker med barnet og sætter ord på alle handlinger. Barnet klatrer op af stigen, mens den voksne støtter barnet i at kravle op i krybben.

Selvhjulpenhed i børnehaven:

Efterår; våde og fugtige morgener/formiddage, sol og varme i løbet af dagen. Børnene møder i Kildeholm i regntøj og gummistøvler og da det bliver varmt og tørt, skifter de til jakke og sko. To af drengene sætter sig på bænken ved vores udendørs garderobe, og tager regntøj og gummistøvler af. Drengene beder den voksne om hjælp til, at tage deres tasker ned fra hver deres knage, som er højt oppe. Den voksne hjælper drengene og tager

deres tasker ned. De finder selv deres tøj og fodtøj frem, og lægger regntøj og gummistøvler i deres taske. Drengene snakker og hygger, og beder om hjælp ved behov.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer: kultur, æstetik og fællesskab, alsidig personlig udvikling, kommunikation og sprog, social udvikling, natur, udeliv og science.

Igennem en dag i Kildeholm får alle børn stimuleret deres krop og får brugt deres sanser. Vi er i Kildeholm bevidste om betydningen af, at børns får stimuleret deres krop, bevægelser og sanser i løbet af dagen, da det har stor indvirkning på barnets indlæringsevne.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet natur, udeliv og science ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for natur, udeliv og science.

I Kildeholm har vi som tidligere nævnt et stort udeareal, som rummer meget alsidig beplantning (kogletræer, nøddetræer, kastanjetræ, frugtbuše, krydderurter mm.). Vi oplever, at der er mange forskellige dyr blandt andet regnorme, egern, edderkopper, alliker, frøer mm. Vi har et nærmiljø, som er rig på varieret natur. Vi har stor fokus på, at inddrage natur, udeliv og science i vores dagligdag både i Kildeholm og i nærmiljøet.

Praksisfortællinger:

Vuggestue:

En gruppe 2-årige går på opdagelse, for at finde kastanjer. Kastanjerne er ikke faldet ned endnu, så de voksne hjælper med at rive dem ned og børnene samler dem op i en spand og kan mærke, at de stikker. Da de er tilbage på legepladsen, oplever børnene at kastanjerne er svære at få ud, for de stikker og er hårde, når de træder på dem. De voksne hjælper børnene og træder

dem i stykker, så kastanjen kan komme ud. Børnene opdager at kastanjeskallen farver fliserne brune. Da alle kastanjerne er ude, samles vi ved bordet på legepladsen, her mærker børnene at kastanjerne er faste men bløde og lækre samtidigt. Børnene prøver at massere kinderne og armene med kastanjerne. Børnene nyder det og er meget fordybet i snakken om kastanjer.

Børnehave:

Hele børnehavegruppen er på tur rundt om mosen. Her ser vi først fjer fra en fugl og vi taler om, hvorfor de mon ligger der. Nogle af børnene mente, at det var en kat, der havde spist fuglen. Andre mente, at det var to fugle, der havde været oppe at slås. Andre troede, det var en fugl, som havde tabt nogle fjer. Senere skal vi bukke os for at komme forbi grene og planter og gå på én række for at undgå at falde i mosen. Vi så æbler på træer og på jorden, vi kunne se, at nogle af æblerne var hakket af og andre var bidt af. Vi talte om hvilke dyr, der kunne have spist af æblerne. Der var fugtigt inde i krattet og tørt og varmt, da vi kom væk fra mosen.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer: alsidig personlig udvikling, kommunikation og sprog, social udvikling, natur, udelive og science, krop sanser og bevægelse.

Natur, udeliv og science prioriteres højt i vores børnehus. Vi finder stor glæde ved naturen og benytter vores nærmiljø eller legeplads dagligt og vi sørger for, så vidt det er muligt, at alle børn er ude i den friske luft hver dag. Vi vælger ofte at flytte "inde aktiviteter" udendørs.

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kultur, æstetik og fællesskab.

Kildeholm er et hus som bærer mange normer og traditioner. Dette kommer blandt andet til udtryk ved højtider såsom fastelavn, påske, halloween, fødselsdage og jul. Derudover holder vi hvert forår bedsteforældredag, hvor vi planter blomster. Vi afholder en årlig sommerfest, hvor forældre og søskende er velkomne. Hvert efterår inviterer vi i Kildeholm Område Stenløses børn og personale til det årlige motionsløb, hvor vi gør brug af vores udeareal og nærmiljø.

Vuggestuen: I dag er det regnvejr. 3 børn fra stjernestuen maler regnvejrsbilleder med en voksen på stuen. Der tales om regnvejr, at man bliver våd, at der kommer vandpytter, regntøj og gummistøvler. Børnene var optaget af at male og virkede meget interesseret.

Børnehaven: De ældste i børnehaven samledes på stuen. Vi sad i rundkreds og læste en historie om Lydbyen. Bagefter kiggede vi på alle bogstaverne i alfabetet og prøvede at sige alle lydene. Vi talte om, hvem der har hvilke bogstaver i eget navn og øvede os i at skrive det.

I ovenstående praksisfortællinger kommer vi blandt andet også omkring følgende temaer: alsidig personlig udvikling, kommunikation og sprog, social udvikling, natur, udeliv og science, krop sanser og bevægelse.

I Kildeholm arbejder vi ud fra, at vi er ét hus og for os er det af stor betydning at vi har et overordnet fællesskab for hele huset. Det får vi ved at fastholde vores værdier, normer og traditioner.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

I Kildeholm benytter vi os ofte af lokalsamfundet. Vi besøger blandt andet byggelegepladsen, hvor der er forskellige dyr. Mange af børnene bor i lokalområdet, og når vi er på tur, snakker vi om, hvem der bor hvor. Vi går tur omkring Kildesø og mosen. Derudover benytter vi grønne områder og legepladser i området. Vi har én gang om ugen besøg af en frivillig, som er tilknyttet biblioteket. Hun kommer og læser bøger med Kildeholms børn, i små grupper. Vi har mulighed for at besøge de andre institutioner i område Stenløse.

Kommende skolebørn er på besøg på skolerne, så de kan se hvor de, og deres venner skal gå i skole.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Kildeholms fysiske rammer:

Alrum: Når man kommer ind ad indgangen til vores indbydende alrum, ser man vores små forskellige læringsmiljøer. Læringsmiljøerne indbyder til leg og læring i små grupper. Legetøj og kreative materialer er i børnehøjde. Fra alrummet er der adgang til vores 3 stuer. Endvidere er vores køkken en del af alrummet, hvor vi dufter og ser maden blive tilberedt.

Praksisfortælling: To piger fra børnehaven kommer ud i køkkenet og spørger hvad vi skal have og spise til frokost. Køkkendamen fortæller, vi skal have suppe. Pigerne spørger, om de må hjælpe med at lave mad. Vores køkkendame smiler og fortæller, at de meget gerne må hjælpe med at snitte grøntsager.

De tre stuer er aldersopdelte og indrettet med små læringsmiljøer. Læringsmiljøerne er indrettet efter børnegruppen både alder og interesser. Alle 3 stuer har nye rummelige garderober. Børnetoiletterne er indrettet således, at der er et almindeligt toilet og ét i børnestørrelse. Ved hvert toilet er der en låge, så børnene kan sidde ugeneret. I de to yngste grupper er der hæve/sænke pusleborde.

Uderum: Fra hver stue kan man åbne dørene og komme ud til vores dejlige udemiljø.

Værktøjskasse

Du kan læse mere om **den styrkede pædagogiske læreplans** rammer og indhold her:

https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/7044%20EVA%20SPL%20Publikation_web_1.pdf

Du kan læse mere om **evaluerende pædagogisk praksis** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/evaluerende-paedagogisk-praksis>

Du kan læse mere om **redskab til selvevaluering** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20selvaluering.pdf>

Du kan læse mere om **redskab til forankringsproces** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20forankringsproces.pdf>

Du kan læse mere om **forældresamarbejde** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/foraeldresamarbejde>

Du kan læse mere om **samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/samspil-og-relationer-i-det-paedagogiske-laeringsmiljo>